

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (šiesta komora)

z 3. septembra 2015 *

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Ochrana finančných záujmov Únie — Nariadenie (ES, Euratom) č. 2988/95 — Článok 3 — Vymáhanie pomoci Spoločenstva — Správna sankcia — Správne opatrenie — Premlčacia doba“

Vo veci C-383/14,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Conseil d'État (Francúzsko) z 28. mája 2014 a doručený Súdnemu dvoru 11. augusta 2014, ktorý súvisí s konaním:

Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (FranceAgriMer)

proti

Sodiaal International SA,

SÚDNY DVOR (šiesta komora)

v zložení: predseda šiestej komory S. Rodin, sudcovia E. Levits (spravodajca) a M. Berger,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Sodiaal International SA, v zastúpení: F. Plottin a J.-C. Cavaillé, avocats,
- francúzska vláda, v zastúpení: D. Colas a S. Ghiandoni, splnomocnení zástupcovia,
- grécka vláda, v zastúpení: I. Chalkias a A. Vasilopoulou, splnomocnení zástupcovia,
- Európska komisia, v zastúpení: A. Sauka a D. Triantafyllou, splnomocnení zástupcovia,

so zreteľom na rozhodnutie prijaté po vypočutí generálnej advokátky, že vec bude prejednaná bez jej návrhov,

vyhlásil tento

* Jazyk konania: francúzština.

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 3 ods. 1 nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev (Ú. v. ES L 312, s. 1; Mim. vyd. 01/001, s. 340).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi Établissement national des produits de l'agriculture et de la mer (Národná verejnoprávna inštitúcia pre poľnohospodárske výrobky a morské plody) (FranceAgriMer) a spoločnosťou Sodiaal International SA (ďalej len „Sodiaal International“) vo veci pomoci Spoločenstva, ktorú táto spoločnosť neoprávnene prijala v súvislosti s výrobou kazeinátov.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Tretie odôvodnenie nariadenia č. 2988/95 uvádza:
„keďže podrobné pravidlá upravujúce toto decentralizované spravovanie a monitoring ich využitia podliehajú rozdielnym podrobným predpisom podľa príslušných politík spoločenstva; keďže sa však treba brániť vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy spoločenstiev;“
- 4 Článok 1 nariadenia č. 2988/95 stanovuje:
„1. Na účely ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev sa týmto prijíma všeobecná úprava týkajúca sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo spoločenstva.
2. „Nezrovnalosť“ je akékoľvek porušenie ustanovenia práva spoločenstva vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu spoločenstiev alebo rozpočtov nimi spravovaných, buď zmenšením, alebo stratou výnosov plynúcich z vlastných zdrojov vyberaných priamo v mene spoločenstiev alebo neoprávnenou výdavkovou položkou.“
- 5 Článok 3 nariadenia č. 2988/95 stanovuje:
„1. Premlčacia doba konania je štyri roky od času spáchania nezrovnalosti uvedenej v článku 1 ods. 1. Odvetvové predpisy však môžu ustanoviť kratšie obdobie, ktoré však nesmie byť kratšie ako tri roky.
V prípade pokračujúcej alebo opakujúcej sa nezrovnalosti, premlčacia doba začína plynúť odo dňa, keď sa nezrovnalosť skončila. V prípade mnohoročných programov plynie premlčacia doba až do úplného skončenia programu.
Premlčacia doba sa prerušuje pri akejkoľvek akte príslušného orgánu, o ktorom je daná osoba upovedomená a týka sa vyšetrovania alebo právneho konania v súvislosti s nezrovnalosťou. Premlčacia doba začína plynúť znova po každom akte prerušenia.
Premlčanie sa však stane účinným najneskôr v deň, keď vyprší dvojnásobok premlčacej doby bez toho, aby príslušný orgán uložil sankciu, s výnimkou prípadu, keď bolo správne konanie prerušené v zmysle článku 6 ods. 1.

...

3. Členské štáty si zachovávajú možnosť uplatňovať obdobie dlhšie doby a lehoty ako tie, ktoré sú ustanovené v odsekoch 1 a 2 v tomto poradí.“

6 Článok 4 rovnakého nariadenia uvádza:

„1. Je všeobecným pravidlom, že pri akejkoľvek nezrovnalosti sa neprávom získaná výhoda odníme:

— povinnosťou zaplatiť alebo vrátiť dlžné alebo neprávom získané sumy,

...

2. Uplatnenie opatrení uvedených v odseku 1 sa obmedzí na zrušenie poskytnutej výhody..., ak je tak ustanovené, [zvýšenej] o úrok určený na základe paušálnej sadzby.

...

4. Opatrenia ustanovené v tomto článku sa nepovažujú za tresty.“

7 Článok 5 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 znie:

„1. Úmyselná nezrovnalosť alebo nezrovnalosť spôsobené nedbanlivosťou môžu mať za následok tieto správne sankcie:

a) zaplatenie správnej pokuty;

b) zaplatenie sumy väčšej ako sú sumy neprávom získané alebo neuhradené a prípadne úroky...;

c) celkové alebo čiastočné odňatie výhody poskytnutej na základe právnych predpisov spoločenstva...;

d) vylúčenie z výhody alebo jej odňatie na obdobie nasledujúce po období výskytu nezrovnalosti;

e) dočasné odňatie súhlasu alebo oprávnenia zúčastňovať sa na programe pomoci spoločenstva;

f) strata záruky alebo depozitu poskytnutého s cieľom splnenia podmienok ustanovených právnymi predpismi alebo doplnenie neoprávnene uvoľnenej záruky;

g) iné sankcie čisto ekonomickej povahy, zodpovedajúce svojou povahou a rozsahom, ktoré sú ustanovené odvetvovými právnymi predpismi prijatými Radou...“.

Francúzske právo

8 Článok 2262 Občianskeho zákonníka stanovuje:

„Všetky úkony, tak vecnej, ako aj osobnej povahy sa premlčujú po uplynutí tridsiatich rokov.“

Skutkové okolnosti sporu vo veci samej a prejudiciálna otázka

9 Sodiaal Industrie SA dostala v roku 1998 pomoc Spoločenstva upravenú v ustanoveniach nariadenia Komisie (EHS) č. 2921/90 z 10. októbra 1990 o pomoci pre výrobu kazeínu a kazeinátov z odstredeného mlieka (Ú. v. ES L 279, s. 22; Mim. vyd. 03/010, s. 387).

- 10 Počas roka 2001 uskutočnili úradníci Agence centrale des organismes d'intervention dans le secteur agricole (Ústredný úrad intervenčných agentúr v odvetví poľnohospodárstva) (ACOFA) kontrolu. Táto kontrola zistila, že Sodiaal Industrie SA vyrobila v lete 1998 menšie množstvo kazeinátov, než na aké sa jej poskytla pomoc.
- 11 Rozhodnutím z 11. júla 2007 Office national interprofessionnel de l'élevage et de ses productions (Národný medziodvetvový úrad pre chov a jeho výroby) uložil Sodiaal Industrie SA vrátenie sumy 288 051,14 eur zodpovedajúcej neoprávnene prijatej pomoci.
- 12 Dňa 30. júna 2008 Sodiaal Industrie SA zanikla zlúčením so Sodiaal International.
- 13 Rozsudkom z 11. februára 2010 Tribunal administratif de Paris (Správny súd v Paríži, Francúzsko) vyhovel návrhu Sodiaal International, ktorá je právnym nástupcom Sodiaal Industrie SA, na zrušenie uvedeného rozhodnutia.
- 14 Odvolanie FranceAgriMer, ktorá je právnym nástupcom Office national interprofessionnel de l'élevage et de ses productions, proti uvedenému rozsudku bolo zamietnuté rozsudkom Cour administrative d'appel de Paris (Správny odvolací súd v Paríži, Francúzsko) z 29. mája 2012.
- 15 FranceAgriMer podala proti tomuto rozsudku kasačný opravný prostriedok na Conseil d'État (Štátna rada).
- 16 Na podporu svojho opravného prostriedku FranceAgriMer najmä uviedla, že premlčacia doba uvedená v článku 3 ods. 1 štvrtom pododseku nariadenia č. 2988/95 sa na sporné rozhodnutie neuplatňuje, lebo toto rozhodnutie sa netýka uplatnenia správnej sankcie, ale uplatnenia správneho opatrenia.
- 17 Ustanovenia článku 3 ods. 1 štvrtého pododseku nariadenia č. 2988/95 sa totiž údajne uplatňujú výlučne za predpokladu, že príslušný orgán nerozhodol o nijakej správnej sankcii v zmysle článku 5 tohto nariadenia počas uplynutia dvojnásobku premlčacej doby. Za predpokladu, že počas tejto doby neboli prijaté správne opatrenia v zmysle článku 4 uvedeného nariadenia, sa uvedené ustanovenia údajne neuplatňujú. Podľa FranceAgriMer sa teda mala uplatniť tridsaťročná doba upravená v článku 2262 Občianskeho zákonníka, skrátená podľa úvahy súdu.
- 18 Za týchto okolností Conseil d'État rozhodla prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúcu prejudiciálnu otázku:

„Uplatnia sa ustanovenia článku 3 ods. 1 štvrtého pododseku nariadenia č. 2988/95, podľa ktorých sa premlčanie stane účinným najneskôr v deň, keď vyprší dvojnásobok premlčacej doby bez toho, aby príslušný orgán uložil sankciu, s výnimkou prípadu, keď bolo správne konanie prerušené v zmysle článku 6 ods. 1 tohto nariadenia, výlučne v prípade, keď príslušný orgán do uplynutia dvojnásobku premlčacej doby neuložil v zmysle článku 5 uvedeného nariadenia nijakú sankciu, alebo sa uplatnia aj za predpokladu, že v tejto dobe nebolo prijaté správne opatrenie v zmysle článku 4 tohto nariadenia?“

O prejudiciálnej otázke

- 19 Svojou otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či sa článok 3 ods. 1 štvrtý pododsek nariadenia č. 2988/95 má vykladať v tom zmysle, že premlčanie, ktoré stanovuje, sa vzťahuje nielen na konania o nezrovnalostiach vedúce k uloženiu správnych sankcií v zmysle článku 5 tohto nariadenia, ale aj na konania vedúce k prijatiu správnych opatrení v zmysle článku 4 uvedeného nariadenia.

- 20 Podľa ustálenej judikatúry je na účely výkladu ustanovenia práva Únie potrebné zohľadniť nielen jeho znenie, ale aj jeho kontext a ciele sledované právnou úpravou, ktorej je súčasťou (pozri rozsudky *Yaesu Europe*, C-433/08, EU:C:2009:750, bod 13; *ebookers.com Deutschland*, C-112/11, EU:C:2012:487, bod 12; *Brain Products*, C-219/11, EU:C:2012:742, bod 13, a *Utopia*, C-40/14, EU:C:2014:2389, bod 27).
- 21 Preto treba v prvom rade pripomenúť, že článok 1 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 zavádza „všeobecnú úpravu týkajúcu sa jednotných kontrol a správnych opatrení a sankcií, ktoré sa týkajú protiprávneho konania s ohľadom na právo [Únie]“, a to, ako vyplýva z tretieho odôvodnenia tohto nariadenia, s cieľom „brániť sa vo všetkých oblastiach činom, ktoré poškodzujú finančné záujmy [Únie]“.
- 22 Navyše článok 3 ods. 1 prvý pododsek nariadenia č. 2988/95 stanovuje v oblasti stíhania premlčaciu dobu, ktorá začína plynúť od okamihu, keď došlo k nezrovnalosti, ktorou sa podľa článku 1 ods. 2 tohto nariadenia rozumie „akékoľvek porušenie ustanovenia práva [Únie] vyplývajúce z konania alebo opomenutia hospodárskeho subjektu, dôsledkom čoho je alebo by bolo poškodenie všeobecného rozpočtu [Únie]...“.
- 23 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v znení štvrtého pododseku uvedeného článku 3 ods. 1 je uvedené premlčanie „sankcie“, čo by mohlo znamenať, že tento pododsek sa nemá uplatňovať na stíhanie nezrovnalostí vedúce k uloženiu správnej sankcie v zmysle článku 5 tohto nariadenia.
- 24 Tento doslovný rozbor však nie je rozhodujúci. V druhom rade je totiž potrebné uskutočniť systematickú analýzu článku 3 ods. 1 uvedeného nariadenia.
- 25 Pritom je najskôr potrebné konštatovať, že takýto systematický prístup k článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 vedie k záveru, že pododseky, z ktorých sa skladá, tvoria celok, ktorého ustanovenia nemožno posudzovať oddelene. Štvrtý pododsek tohto ustanovenia totiž stanovuje „nárazníkovú“ premlčaciu dobu k štvorročnej premlčacej dobe, ktorá začína plynúť od vzniku nezrovnalosti a ktorá je uvedená v prvom pododseku tohto ustanovenia. Priznanie rôznej pôsobnosti týmto pododsekcom by bolo v rozpore s celkovým poňatím systému premlčania zavedeného uvedeným článkom. Takýto prístup by bol tiež v rozpore s cieľom sledovaným nariadením č. 2988/95 spočívajúcim v poskytnutí koherentného rámca tomuto systému.
- 26 Systematický a teleologický výklad článku 3 ods. 1 uvedeného nariadenia teda vyžaduje, aby sa „nárazníková“ doba upravená v článku 3 ods. 1 štvrtom pododseku rovnakého nariadenia považovala za uplatňujúcu sa aj na správne opatrenia.
- 27 Následne treba uviesť, že tento prístup zodpovedá ustálenej judikatúre Súdneho dvora potvrdenej rozsudkom *Pfeifer & Langen* (C-52/14, EU:C:2015:381). Podľa tejto judikatúry sa pri uplatňovaní článku 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95 nemá rozlišovať medzi správnu sankciou a správnym opatrením. Súdny dvor jasne rozhodol v tom zmysle, že toto ustanovenie sa uplatňuje tak na všetky nezrovnalosti vedúce k uloženiu správnej sankcie v zmysle článku 5 tohto nariadenia, ako aj na tie, ktoré sú predmetom správneho opatrenia v zmysle článku 4 uvedeného nariadenia, teda opatrenia, ktorého predmetom je odňatie neoprávnene získanej výhody, ktoré však nemá povahu sankcie (pozri v tomto zmysle rozsudky *Handlbauer*, C-278/02, EU:C:2004:388, body 33 a 34; *Josef Vosding Schlacht-, Kühl- und Zerlegebetrieb a i.*, C-278/07 až C-280/07, EU:C:2009:38, bod 22; *Cruz & Companhia*, C-341/13, EU:C:2014:2230, bod 45, ako aj *Pfeifer & Langen*, C-52/14, EU:C:2015:381, bod 23).
- 28 Súdny dvor už totiž zdôraznil, že nezrovnalosti vedúce k prijatiu správnych opatrení v zmysle článku 4 nariadenia č. 2988/95, o aké ide vo veci samej, sa musia považovať za premlčujúce sa v dobe štyroch rokov, ktorá začína plynúť odo dňa, keď k daným nezrovnalostiam došlo, pričom treba zohľadniť

úkony prerušujúce premlčanie stanovené v článku 3 ods. 1 treťom pododseku uvedeného nariadenia a dodržať maximálnu dobu stanovenú vo štvrtom pododseku uvedeného článku 3 ods. 1 (rozsudok Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, bod 64).

- 29 Z nedávnej judikatúry Súdneho dvora tiež jasne vyplýva, že výklad článku 3 ods. 1 tretieho pododseku nariadenia č. 2988/95 sa týka možnosti tak sankcie, ako aj správneho opatrenia (rozsudok Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, body 40, 43 a 47).
- 30 Napokon je potrebné uviesť ciele sledované článkom 3 ods. 1 nariadenia č. 2988/95. V tejto súvislosti treba konštatovať, že cieľom doby uvedenej v tomto ustanovení je zabezpečenie právnej istoty hospodárskych subjektov (pozri v tomto zmysle rozsudky Handlbauer, C-278/02, EU:C:2004:388, bod 40, ako aj SGS Belgium a i., C-367/09, EU:C:2010:648, bod 68). Tieto subjekty totiž musia byť schopné samy určiť, ktoré z ich transakcií sú uzavreté s konečnou platnosťou a ktoré ešte môžu byť predmetom konaní (rozsudok Pfeifer & Langen, C-52/14, EU:C:2015:381, body 24 a 64).
- 31 Vzhľadom na uvedené preto judikatúru citovanú v predchádzajúcom bode tohto rozsudku nemožno chápať v tom zmysle, že sa obmedzuje na výklad článku 3 ods. 1 prvého pododseku nariadenia č. 2988/95, ani v tom zmysle, že štvrtý pododsek tohto článku 3 ods. 1 odkazuje výlučne a kategoricky na správne sankcie upravené v článku 5 tohto nariadenia.
- 32 Pre úplnosť treba zdôrazniť, že týmto výkladom nie je dotknutý článok 3 ods. 3 nariadenia č. 2988/95, podľa ktorého si členské štáty zachovávajú možnosť uplatňovať dlhšie doby ako tie, ktoré sú ustanovené v odsekoch 1 a 2 uvedeného článku 3 (pozri v tomto zmysle rozsudky Cruz & Companhia, C-341/13, EU:C:2014:2230, bod 54, ako aj Ze Fu Fleischhandel a Vion Trading, C-201/10 a C-202/10, EU:C:2011:282, bod 25).
- 33 Vzhľadom na predchádzajúce úvahy treba na položenú otázku odpovedať tak, že článok 3 ods. 1 štvrtý pododsek nariadenia č. 2988/95 sa má vykladať v tom zmysle, že premlčanie, ktoré stanovuje, sa vzťahuje nielen na konania o nezrovnalostiach vedúce k uloženiu správnych sankcií v zmysle článku 5 tohto nariadenia, ale aj na konania vedúce k prijatiu správnych opatrení v zmysle článku 4 uvedeného nariadenia.

O trovách

- 34 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (šiesta komora) rozhodol takto:

Článok 3 ods. 1 štvrtý pododsek nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 2988/95 z 18. decembra 1995 o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenstiev sa má vykladať v tom zmysle, že premlčanie, ktoré stanovuje, sa vzťahuje nielen na konania o nezrovnalostiach vedúce k uloženiu správnych sankcií v zmysle článku 5 tohto nariadenia, ale aj na konania vedúce k prijatiu správnych opatrení v zmysle článku 4 uvedeného nariadenia.

Podpisy